
Peteru Safarovi byl in memoriam udělen čestný doktorát UK

Peteru Safarovi byl in memoriam udělen čestný doktorát UK

Jeho zásluhy v medicíně mají celosvětový význam, jeho objevy, aplikované do medicíny praktické, prospěly nespočtu lékařů a ještě většímu počtu nemocných a poraněných. Čestný titul doctor honoris causa, udělený in memoriam, převzal včera na půdě Univerzity Karlovy syn Petera Safara, jedné z velkých osobností medicíny druhé poloviny 20. století.

Profesor Peter Safar (pův. Šafář), přednosta Resuscitačního výzkumného centra v Pittsburghu, které nese v současnosti jeho jméno (Safarovo centrum pro výzkum resuscitace), zakladatel neodkladné resuscitace, intenzivní medicíny, urgentní medicíny, lékař – klinik, učitel a badatel ovlivnil mimořádným způsobem rozvoj medicíny.

Peter Safar dokončil v roce 1948 studium medicíny ve Vídni. Při zneklidňujících zkušenostech s režimy, které se šířily po Evropě v průběhu války i po ní, se rozhodl k odchodu do Spojených států amerických. Chtěl se sice původně zabývat chirurgií, ale když pochopil, že dobrá chirurgie nemůže existovat bez dokonalého zabezpečování nemocného v průběhu operace i po ní, rozhodl se věnovat anesteziologii, která se stala jeho osudem a jeho láskou po celý další život.

Profesor Safar byl snílek, který usiloval o to vidět svět ne takový jaký je, ale takový jakým by být měl a tu je třeba poznamenat, že mnohé z jeho snů se mu podařilo uskutečnit. K prosazení svých názorů a činů sebral určitá pravidla, která jsou všeobecně známá pod názvem Pravidla Petera Safara pro cestu životem:

1. Jde-li něco špatně, upři se na to !
2. Při dvojí volbě ověř obě !
3. Hromadné projekty vedou k hromadným úspěchům.
4. Začíněj nahoře a pokračuj vzhůru !
5. Pracuj podle knihy, ale buď autorem !
6. Jsi-li nucen ke kompromisu, žádej více !
7. Nemůžeš-li někoho porazit, spoj se s ním a porazíš ho poté!
8. Stojí-li něco za čin, učiň tak neprodleně !
9. Nemůžeš-li zvítězit, změň pravidla !
10. Nemůžeš-li změnit pravidla, ignoruj je !
11. Dokonalost je nepovinná.
12. Když schází výzva, proklamuj nějakou !
13. „Ne“ znamená začít znovu a na vyšší úrovni.
14. Nekráčej, když můžeš běžet !
15. Byrokracie je výzvou, aby se s ní bojovalo spravedlivě, s tolerancí hlouposti a když je třeba, užij buldozer !
16. Když jsi na pochybách, přemýšlej !
17. Trpělivost je ctností, ale vytrvalost až do dosažení úspěchu je požehnáním.
18. Skřípající kolo se dá opravit.
19. Čím rychleji se pohybuješ, tím pomaleji jde čas, tím déle žiješ.
20. Smrt není nepřítelem, ale někdy potřebuje pomoci

s načasováním.

21. Když vstupuješ na tenký led, tanči !

22. Je na nás spasit svět.

Svoji činnost zahájil ve Philadelphii (1950-1952), vybudoval a řídil anesteziologické oddělení v Národní onkologické nemocnici v Limě, Peru (1953), následující dva roky (1953-1955) pracoval v nemocnici Johnse Hopkinse v Baltimoru, a následně v tamní městské nemocnici (1955-1961). Posledním místem jeho rozsáhlé činnosti se stal Pittsburgh, v němž vybudoval Akademické anesteziologické oddělení na Presbyteriánské univerzitě, z něhož po sedmnácti letech vedení odešel v roce 1978 do Mezinárodního centra pro výzkum resuscitace, které založil. Jenom jako příklad mimořádného úsilí profesora Safara může sloužit skutečnost, že jím vybudované nejrozsáhlejší univerzitní anesteziologické oddělení, respektive klinika v Pittsburghu, disponuje v současnosti 170 lékaři a v šesti univerzitních nemocnicích zajišťuje ročně kolem 120 tisíc anesteziologických výkonů i rozsáhlou činnost v takzvané kritické péči, kterou Safar rozuměl péčí intenzivní a resuscitační.

Protože profesor Safar byl mužem mnoha snů, které pramenily v jeho starostech, zájmech, úvahách a přesvědčeních, stal se velkým humanistou. Dařilo se mu spojovat rozličné kultury a rozličné filozofie, překračoval i v době nesvobody železnou oponu. Dařilo se mu zformovat významné mezinárodní organizace, zejména Světovou asociaci pro medicínu katastrof a urgentní medicínu a Společnost pro medicínu kritických stavů.

Profesor Safar, již na počátku 60. let, nepochybně také pro svůj český původ po dědovi, navázal mimořádně přátelské pracovní i osobní kontakty s českými anesteziology a ochotně jim předával své zkušenosti. Jejich prostřednictvím významně napomáhal rozvíjet obor anesteziologie a resuscitace v Československu. Jím zavedený model zdravotnické záchranné služby v Pittsburghu byl využit českými průkopníky oboru anesteziologie a resuscitace v 70. letech k formování zásad pro budování Zdravotnické záchranné služby u nás. Obdobně byly využívány českými odborníky podnětné a přínosné Safarovy práce v oblasti medicíny katastrof.

Profesor Safar

- dokázal světu, že je možné udržet život pomocí umělého dýchání z plic do plic,
- zformuloval sekvenci k provádění kardiopulmonální resuscitace,
- vytvořil koncept a termín „resuscitace mozku“,
- přesvědčil lékaře, že mnoho úmrtí a mnoho bolestí a utrpení na světě je zbytečných,
- prosadil aplikaci kvalitativních metod studia zdravotnických aspektů katastrof, která se stala vědeckou základnou medicíny katastrof a
- stanovil směrnice pro územní zdravotnickou záchrannou službu.

prof. MUDr. Josef Koutecký, DrSc., děkan 2. LF UK